

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 782/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Milanom Štúrikom, Holubyho 51, Martin, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 50/2012, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca

v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 50/2012 v období po podaní dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 50/2012 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie, a to každému v sume po 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet advokáta JUDr. Milana Štúrika, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 782/2016-14 z 8. novembra 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 50/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli, že žalobou podanou 7. októbra 2011 na Okresnom súde Martin sa domáhali vydania bezdôvodného obohatenia. Vec bola postúpená okresnému súdu, ktorý vo veci konal a uznesením č. k. 8 C 50/2012-71 z 30. januára 2013 konanie zastavil. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia v zákonom ustanovenej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod č. k. 10 Co 392/2013-86 10. októbra 2013 tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 19. februára 2014.

Dňa 13. júna 2016 sťažovatelia zaslali predsedníčke okresného súdu sťažnosť, v ktorej poukázali na nečinnosť súdu. V odpovedi na sťažnosť sa predsedníčka okresného súdu vyjadrila, že sťažnosť považuje za dôvodnú a nariadila nad vecou dohľad.

Do podania ústavnej sťažnosti nemajú sťažovatelia vedomosť o tom, že by bolo rozhodnuté o ich dovolaní, resp. či podané dovolanie bolo doručené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie. Prieťahy v konaní týkajúce sa nepredloženia dovolania najvyššiemu súdu nemôže podľa sťažovateľov ospravedlniť právna a ani faktická zložitnosť veci, keďže o takýto prípad nejde.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uviedli, že s účinnosťou od 1. júla 2016 bol zmenený Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) a za danej situácie už dovolanie proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu prípustné nie je, čím im bolo odopreté právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, a to z toho dôvodu, že okresný súd nepredložil predmetné dovolanie včas na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

Sťažovatelia taktiež uviedli, že nemajú podiel na zbytočných prieťahoch pred okresným súdom. Celková doterajšia dĺžka konania je podľa nich zjavne neprimeraná a je ovplyvnená predovšetkým nečinnosťou a charakteristická neefektívnosťou postupu okresného súdu po dobu viac ako 24 mesiacov, ktorú z hľadiska požiadavky zachovania ich

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemožno ospravedlniť a je nutné konštatovať porušenie uvedených základných práv.

Sťažovatelia žiadajú, aby každému bolo priznané finančné zadost'učinenie vo vzťahu k okresnému súdu vo výške po 5 000 €. Podľa názoru sťažovateľov je finančné zadost'učinenie v takejto výške primerané protihodnote utrpenej nemajetkovej ujmy s poukazom na doterajší priebeh konania, pričom už nemožno predpokladať, že okresný súd odstráni stav pretrvávajúcej právnej neistoty sťažovateľov v súvislosti s prijatím nových procesných predpisov a so stratou dôvery všeobecnému súdnictvu reprezentovanú okresným súdom, ktorý riadne vo veci nekonal a nekoná a zároveň zmaril sťažovateľom možnosť vydania bezdôvodného obohatenia v základnom konaní.

3. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/50/2012 porušil základné právo sťažovateľov [redacted] ... , [redacted] ... a [redacted] ... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Čadca sa prikazuje, aby vo veci 8C/50/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľom priznáva primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 5.000,- eur, ktoré im je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľom priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 363,79 EUR ...“

4. Okresný súd na základe výzvy ústavného súdu zaujal k sťažnosti stanovisko vo vyjadrení sp. zn. Spr 1703/16 doručenom ústavnému súdu 2. januára 2017, v ktorom uviedol, že v konaní ide o objektívne prietahy, keďže prietahy v konaní boli spôsobené najmä z dôvodu častého pridelovania veci inému sudcovi z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudcu, ako aj z dôvodu prerušenia výkonu funkcie sudcu. Okresný súd

ďalej uviedol, že počas konania došlo k úmrtiu žalobcu [REDACTED] a [REDACTED], a teda bolo nevyhnutné zabezpečiť úmrtné listy zomrelých a zistiť ich právnych nástupcov. Taktiež uviedol, že zo strany účastníkov boli podané odvolania, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť a spis zaslať krajskému súdu a vo veci bolo podané i dovolanie, čo taktiež prispelo k priet'ahom v konaní. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bol prehľad priebehu napadnutého konania.

5. K vyjadreniu okresného súdu sa sťažovatelia nevyjadrili.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 50/2012 ústavný súd zistil, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 14. februára 2014. Žalobcovia doručili okresnému súdu 19. februára 2014 proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 dovolanie. Priebeh napadnutého konania od podania dovolania (19. február 2014) proti predmetnému uzneseniu krajského súdu z 10. októbra 2013 ku dnešnému dňu bol takýto:

- 19. február 2014 – doručenie dovolania žalobcov proti uzneseniu krajského súdu č.k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 – č. l. 96,
- 23. jún 2014 – výzva pre právneho zástupcu žalobcov na predloženie potrebného počtu rovnopisov dovolania (výzva bola odoslaná 7. júla 2014) – č. l. 105,
- 17. júl 2014 – doručenie potrebného počtu rovnopisov dovolania žalobcov – č. l. 106,
- 9. október 2014 – opatrením predsedníčky okresného súdu vec pridelená sudkyňi [REDACTED] (z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudkyne [REDACTED]) – č. l. 110,

- 10. októbra 2014 – odpoveď na lustráciu v registri obyvateľov – zistené úmrtie žalobcu v 3. rade [REDACTED] – č. l. 111
- 6. januára 2015 – žiadosť o zaslanie úmrtného listu žalobcu v 3. rade [REDACTED] (zomr. 11. novembra 2013) adresovaná Obecnému úradu Strečno – č. l. 112,
- 16. februára 2015 – opatrením predsedníčky okresného súdu vec pridelená sudkyňi JUDr. Adriane Pytlikovej – č. l. 113,
- 27. marca 2015 – opätovná odpoveď na lustráciu v registri obyvateľov týkajúca sa úmrtia žalobcu v 3. rade [REDACTED] – č. l. 114,
- 27. marca 2015 – žiadosť adresovaná Okresnému súdu Žilina o oznámenie právnych nástupcov zomrelého žalobcu v 3. rade [REDACTED] a žiadosť adresovaná Mestskému úradu v Žiline o zaslanie úmrtného listu žalobcu v 3. rade (žiadosti boli odoslané 6. mája 2015) – č. l. 115,
- 19. mája 2015 – odpoveď obce Strečno na žiadosť o zaslanie úmrtného listu z č. l. 115 (žiadosť z č. l. 115 bola obci Strečno postúpená z mesta Žilina) – č. l. 118,
- 4. augusta 2015 – mailová odpoveď Okresného súdu Žilina o vybavení žiadosti z č. l. 115 (nepatrí do pôsobnosti Okresného súdu Žilina) – č. l. 123,
- 11. septembra 2015 – opätovná odpoveď na lustráciu v registri obyvateľov týkajúca sa úmrtia žalobcu v 3. rade [REDACTED] – č. l. 124,
- 11. septembra 2015 – vyhľadanie príslušného súdu prostredníctvom webovej stránky ministerstva spravodlivosti podľa posledného bydliska zomrelého, t. j. Martin – Okresný súd Martin – č. l. 125,
- 11. september 2015 – žiadosť adresovaná Okresnému súdu Martin o oznámenie právnych nástupcov zomrelého žalobcu v 3. rade [REDACTED] (žiadosť bola odoslaná 1. októbra 2015 mailom) – č. l. 126,
- 2. december 2015 – urgencia žiadosti z č. l. 126 – č. l. 129,
- 14. december 2015 – doručenie odpovede na žiadosť z č. l. 126 (zaslanie uznesenia o zastavení konania v právnej veci dedičstva po žalobcovi v 3. rade) – č. l. 130,
- 10. február 2016 – opatrením predsedníčky okresného súdu vec pridelená sudkyňi [REDACTED] – č. l. 136,
- 3. marca 2016 – prípis – doručenie dovolania obci Strečno ako právnomu nástupcovi zomrelého žalobcu v 3. rade – č. l. 137,

- 16. marca 2016 – vyjadrenie obce Strečno k prípisu, resp. k dovolaniu – č. l. 138,
- 6. apríla 2016 – spis predložený krajskému súdu na vykonanie opravy uznesenia krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 – č. l. 140,
- 26. mája 2016 – spis vrátený z krajského súdu – vydané opravné uznesenie č. k. 10 Co 392/2013-141 z 27. apríla 2016 – č. l. 141 (právoplatné 3. júna 2016),
- 18. júla 2016 – uznesenie č. k. 8 C 50/2012-143 o zastavení konania o žalobe žalobcu v 3. rade [REDACTED] – č. l. 143,
- 3. augusta 2016 – doručené podanie žalobkyne v 5. rade [REDACTED] – poskytnutie informácie o úmrtí žalobkyne v 1. rade [REDACTED] (zomr. 15. októbra 2015) – č. l. 146,
- 4. augusta 2016 – prípis – vyžiadanie osvedčenia o dedičstve z Okresného súdu Martin pre účely zistenia právnych nástupcov žalobkyne v 1. rade (žiadosť bola odoslaná 13. októbra 2016) – č. l. 149,
- 9. augusta 2016 – doručená žiadosť žalobkyne v 5. rade [REDACTED] o zastavenie konania proti žalobkyni v 1. rade [REDACTED] – č. l. 150,
- 17. augusta 2016 – doručené odvolanie žalobkyne v 5. rade [REDACTED] proti uzneseniu č. k. 8 C 50/2012-143 z 18. júla 2016 o zastavení konania o žalobe žalobcu v 3. rade [REDACTED] – č. l. 151,
- 1. decembra 2016 – prípis – urgencia zaslania osvedčenia o dedičstve z Okresného súdu Martin (žiadosť odoslaná 2. marca 2017 mailom) – č. l. 154.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných priet'ahov, a zároveň namietali porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Aj keď sťažovatelia v petite sťažnosti priamo neuviedli, že namietajú porušenie označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní iba v období po podaní dovolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013, z obsahu sťažnosti je vymedzená časť napadnutého konania nepochybne zrejmä.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 OSP účinného do 30. júna 2016, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali

tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Na druhej strane Civilný sporový poriadok kladie oveľa väčšie nároky a požiadavky aj na strany sporu a ich nesplnenie sankcionuje stratou sporu (napr. čl. 8, § 132, § 150, § 151, § 153 a § 154 a ďalšie).

15. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

17. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že z pohľadu posúdenia priet'ahov v danom štádiu napadnutého konania je toto kritérium úplne bezvýznamné, pretože predmetom posudzovania je vyhodnotenie postupu okresného súdu

iba po podaní dovolania (19. február 2014) proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. februára 2014, až k dnešnému dňu, pretože dosiaľ nebol spis okresného súdu predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

18. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov, bolo správanie sťažovateľov vo vymedzenom štádiu napadnutého konania. Zo spisu okresného súdu týkajúceho sa napadnutého konania ústavný súd zistil, že sťažovatelia 19. februára 2014 predložili okresnému súdu dovolanie, avšak nepredložili ho v potrebnom počte rovnopisov v súlade s § 42 ods. 3 OSP (účinnom v čase doručenia dovolania), čo viedlo k tomu, že boli okresným súdom vyzvaní na ich predloženie (výzva okresného súdu z 23. júna 2014, ktorá bola právnomu zástupcovi sťažovateľov odoslaná 7. júla 2014). Napriek nesplneniu si tejto zákonnej povinnosti vyplývajúcej z v tom čase účinného § 42 ods. 3 OSP vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd nepovažoval za relevantné pripísať túto skutočnosť na ťarchu sťažovateľov najmä berúc do úvahy skutočnosť, že tento nedostatok súvisiaci s predložením dovolania okresnému súdu bol sťažovateľmi pomerne rýchlo odstránený predložením chýbajúceho počtu rovnopisov dovolania 17. júla 2014 a nemal za následok výrazné predĺženie napadnutého konania.

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu sťažovateľmi označených práv, bol postup okresného súdu vo vymedzenom štádiu napadnutého konania.

19.1 Ako už bolo konštatované, ústavný súd napadnuté konanie z hľadiska možnosti porušenia označených práv posudzoval iba v časti od podania dovolania (19. február 2014) proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013.

19.2 Ústavný súd je toho názoru, že už samotná skutočnosť, že okresný súd dovolanie podané sťažovateľmi 19. februára 2014 proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 dosiaľ, t. j. ani po viac ako troch rokoch od jeho

doručenia, nepredložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie, signalizuje, že došlo k porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľov.

19.3 Zo spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 50/2012 ústavný súd zistil, že okresný súd po podaní dovolania 19. februára 2014 nepostupoval vo veci promptne, keďže už prvý úkon vôbec (23. júna 2014 – výzva právnomu zástupcovi žalobcov na predloženie potrebného počtu rovnopisov dovolania) bol z jeho strany vykonaný až po viac ako štyroch mesiacoch od doručenia dovolania a po doručení týchto rovnopisov 17. júla 2014 pristúpil k uskutočneniu ďalšieho úkonu vo veci (10. október 2014 – zistenie úmrtia žalobcu v 3. rade lustráciou vykonanou cez register obyvateľov) opäť až po uplynutí takmer troch mesiacov. Do roka od podaného predmetného dovolania okresný súd okrem už uvedených dvoch úkonov vykonal už iba jeden úkon 6. januára 2015 (žiadosť o zaslanie úmrtného listu žalobcu v 3. rade adresovaná Obecnému úradu Strečno). Od 27. marca 2015 možno postup súdu v konaní v období po podaní dovolania hodnotiť ako výrazne neefektívny. Za obdobie najviac poznačené neefektívnou činnosťou okresného súdu považuje ústavný súd obdobie zisťovania právnych nástupcov zomrelého žalobcu v 3. rade, ktoré napokon viedlo k zastaveniu konania o žalobe žalobcu v 3. rade v trvaní viac ako dvoch rokov (od 27. marca 2015 do 18. júla 2016), počas ktorého okresný súd v súvislosti so zisťovaním právnych nástupcov žalobcu v 3. rade konal aj nesústredene, a to napríklad v prípade úkonu z 27. marca 2015, keď o oznámenie právnych nástupcov žalobcu v 3. rade žiadal miestne nepríslušný Okresný súd Žilina namiesto príslušného Okresného súdu Martin, a taktiež v prípade úkonu z 3. marca 2016, keď okresný súd doručoval dovolanie obci Strečno ako právnomu nástupcovi žalobcu v 3. rade, a to aj napriek tomu, že od 14. decembra 2015 okresný súd disponoval uznesením o zastavení konania v právnej veci dedičstva po žalobcovi v 3. rade.

Ústavný súd zistil, že k predĺženiu priebehu konania v období od podania dovolania 19. februára 2014 okresnému súdu mohla prispieť aj skutočnosť viacerých uskutočnených zmien v osobe sudcu v tomto období (9. októbra 2014, 16. februára 2015 a 10. februára 2016). V tej súvislosti však ústavný súd poukazuje zároveň na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prietahy

v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

20. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v časti napadnutého konania od podania dovolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 až dosiaľ došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v období po podaní dovolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013 bolo porušené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, t. j. aby vec, pokiaľ možno čo najskôr predložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú s'ťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia dovolacieho súdu vo svojej veci (bod 2 výroku nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho označené práva boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

24. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € každému zo sťažovateľov, ktoré by bolo primerané protihodnote utrpenej nemajetkovej ujmy s poukazom na doterajší priebeh konania, *pretože podľa ich názoru už nemožno predpokladať, že okresný súd odstráni stav pretrvávajúcej právnej neistoty sťažovateľov v súvislosti s prijatím nových procesných predpisov a so stratou dôvery všeobecnému súdnictvu reprezentovanú okresným súdom, ktorý riadne vo veci nekonal a nekoná a ktorý zároveň sťažovateľom zmaril možnosť vydania bezdôvodného obohatenia v základnom konaní.*

25. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 50/2012, pokiaľ ide o obdobie po podaní dovolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013, berúc do úvahy predovšetkým skutočnosť, že dovolanie sťažovateľov doručené okresnému súdu 19. februára 2014 nebolo do rozhodnutia ústavného súdu predložené na rozhodnutie najvyššiemu súdu, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd prihliadol i na to, že hoci okresný súd postupoval neefektívne najmä pri zisťovaní zomrelých žalobcov, úmrtie je objektívnou skutočnosťou, ktorú nemohol nijako ovplyvniť. Pokiaľ sťažovatelia v súvislosti s dôvodmi priznania primeraného finančného zadosťučinenia uviedli, že v dôsledku zmeny právnych predpisov počnúc 1. júlom 2016 už dovolanie proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu nie je prípustné, čím im bolo odopreté právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, a to práve z toho dôvodu, že okresný súd nepredložil predmetné dovolanie včas na rozhodnutie

najvyššiemu súdu, ústavný súd k tomuto dáva do pozornosti, že toto tvrdenie nemá v nových procesných predpisoch oporu, pretože v prípadoch podania dovolania pred 1. júlom 2016, t. j. ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, čo je aj prípad sťažovateľov, dovolací súd postupuje v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a teda prípustnosť podaného dovolania sa v takýchto prípadoch posudzuje podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, t. j. predošlého právneho predpisu účinného do 30. júna 2016, t. j. účinného v čase podania dovolania.

27. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

28. Ústavný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením napokon rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní o ich sťažnosti. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Advokát vykonal 6 úkonov právnych služieb (pre každého zo sťažovateľov po 2 úkony), a to prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2016 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) znížená o 50 % tarifnej odmeny (§ 13 ods. 2 vyhlášky) pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov predstavuje sumu 71,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 80,08 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2016. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb) predstavuje celkovú sumu 160,16 € za jedného účastníka konania, t. j. za troch účastníkov konania 480,48 € a po zvýšení uvedenej odmeny o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky predstavuje celkovú sumu 576,58 €, avšak vzhľadom k tomu, že

právnym zástupcom sťažovateľov boli trovy konania vyčíslené v sume 363,79 €, t. j. v sume nižšej ako boli vyčíslené ústavným súdom, ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov konania len v sume uplatnenej ich právnym zástupcom, t. j. v sume 363,79 € (bod 4 výroku nálezu).

29. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

30. Sťažovatelia v petite sťažnosti žiadali, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a aj napriek tomu, že v sťažnostnom petite sťažnosti priamo neuviedli, že namietajú porušenie označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní iba v období po podaní dovolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 10 Co 392/2013-86 z 10. októbra 2013, ako už ústavný súd konštatoval (bod 10 odôvodnenia tohto nálezu), z obsahu sťažnosti je vymedzená časť napadnutého konania nepochybne zrejmá, a preto ústavný súd sťažnosti v zvyšnej časti nevyhovел (bod 5 výroku nálezu).

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017